

Mää en kestä! Elämisen taitoja kestävästi ja kannustaen Pohjoisen Suomen ympäristökasvatuspäivät

Aika: 12.9.2019 klo 11.00–17.00 + iltahjelmaa klo 18.00–22.00 | 13.9.2019 klo 9.00–13.00

HUOM! Yhteiskuljetus Oulun linja-autoasemalta Tornioon lähtee klo 8.45. Tornioon väkeä kuljettaa Pohjolan matkat. Yhteiskuljetukseen osallistuminen vahvistetaan ilmoittautumisen yhteydessä.

Paikka: Peräpohjolan opisto, Kivirannantie 13–15, 95410 TORNIO

Päivien pääteemat: Yrittäjyys, ympäristökasvatus, kestävä kehitys ja kiertotalous

Kohderyhmä:

Ympäristökasvatuspäivät ovat alan asiantuntijataapahtuma ja ne ovat avoimet kaikille aiheesta kiinnostuneille. Päivillä kohtaat esimerkiksi varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen henkilöstöä, nuorisotyöntekijöitä, ympäristökasvattajia, tutkijoita ja muita asiantuntijoita.

Vetäjät:

Alan osaajat + päivien puheenjohtajana toimii kestävä kehityksen kasvatuksen asiantuntija Seppo Saloranta.

Kustannukset:

Tilaisuus on osallistujille maksuton. Osallistujat vastaavat itse matka-, ruokailu- ja majoituskuluistaan. Lounaat omakustanteiset. Oulusta järjestetään yhteiskuljetus Peräpohjolan opistolle ja takaisin Ouluun.

Ilmoittautuminen ja www-sivut:

Ilmoittaudu [tästä](#) 29.8.2019 mennessä

www-sivuille <http://bit.ly/ymparistokasvatuspaivat2019>

Torstai 12.9.2019

11.00–12.00 Lounas (*omakustanteinen*)

12.00–12.15 Hei ja tervetuloa!, Jussi Tomberg, kehittäjäopettaja, kestävä kehitys ja luonnontieteet, Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut

Kestävän kehityksen kasvatuksen merkitys, Seppo Saloranta, KT, kestävä kehityksen kasvatuksen asiantuntija, Oulu

12.15–13.00 Pohjoisen muuttuva ilmasto - miten se näkyy luonnossa ja yhteiskunnassa, Sirpa Rasmus, Tutkija, geofyysikko, Arktinen keskus, Lapin yliopisto

13.00–13.15 Fablab, Antti Mäntyniemi, Oulun yliopisto
Miksi meillä on "paku" täynnä teknologiaa?

13.15–14.00 Kestävän kehityksen manifestot, KTT, dosentti, tutkimusjohtaja Mika Aaltonen, AI Strategy Company
Kirjavinkki: Huomisen yhteiskunta – olosuhteet hyvinvoinnille

14.00–14.45 Kahvitauko ja virkistyshetki sekä siirtyminen pajoihin

14.45–15.45 **Toiminnallista tekemistä ja pajoja**

- KEKE ulkoluokassa – "Ilmastonmuutos ja kiertotalous", Virpi Jussila, projektipäällikkö, Suomen ympäristöopisto SYKLI
- Luontoa toimintaan, Mervi Angeria Lapin ammattikorkeakoulu ja Outi Hedemäki Meriva säätiö, Kemi (paja on ulkona, varaa säänmukaiset varusteet)
- Kestävyystiedettä käytäntöön!, Paula Ratava, ympäristökasvattaja ja projektityöntekijä, Oulun kaupunki
- Circula-peli, kiertotalous, yrittäjyys, kestävä kehitys, Aura Piha, SYKLI (**HUOM! 2h**)
- Hevostellen, hevonen ja luonto liikuttaa, Erja Mattila, Ypäjän hevosopisto, Hippolis, hevosalan osaamiskeskus ry
- Miltä muuttuva ilmasto näyttää ja tuntuu?, Sirpa Rasmus, tutkija, geofyysikko, Arktinen keskus, Lapin yliopisto

15.45–16.00 *Virkistyshetki ja siirtyminen seuraavaan pajaan*

16.00–17.00 **Toiminnallista tekemistä ja pajoja**

- Luontoa toimintaan, Mervi Angeria Lapin ammattikorkeakoulu ja Outi Hedemäki Meriva säätiö, Kemi (paja on ulkona, varaa säänmukaiset varusteet)
- Kestävyystiedettä käytäntöön!, Paula Ratava, ympäristökasvattaja ja projektityöntekijä, Oulun kaupunki
- Digitaalinen valmistus ja kiertotalous, FabLab, VAKA-paja, Antti Mäntyniemi, Oulun yliopisto
- Miltä muuttuva ilmasto näyttää ja tuntuu?, Sirpa Rasmus, tutkija, geofyysikko, Arktinen keskus, Lapin yliopisto
- Alakoululaisten jäteneuvonta Perämeren Jätehuollon toimialueella, Anu Davidila, 4H-toiminnanjohtaja
- ESD practises in Baltic Sea Project (BSP), Gedy Siimenson, International relations coordinator, Tartu Environmental Education Foundation

18.00–22.00 Päivällinen ja iltaohjelmaa

Viimeistään klo 22 viimeinen yhteiskuljetus Tornioon keskustan hotelleille.

Perjantai 13.9.2019

klo 8.30 yhteiskuljetus Tornion kaupungin hotelleilta Peräpohjolan opistolle (Park Hotel klo 8.30, Hotelli Olof klo 8.35, Hotelli Mustaparta klo 8.40)

- 8.30–9.00** Mikäli majoitut teltassa tai tulet suoraan kotoa, tervetuloa kahvittelemaan ja verkostoitumaan
- 9.00–9.45** Ilmastonmuutoksen vaikutukset kulttuurisiin muutoksiin pohjoisella ja arktisella alueella, Inkeri Markkula, tutkija, Arktinen globaali muutos, Arktinen keskus, Lapin yliopisto
- 9.45–10.00** Virkistyshetki ja siirtyminen pajiin
- 10.00–11.00 Toiminnallista tekemistä ja pajoja**
- KEKE ulkoluokassa – ”Ilmastonmuutos ja kiertotalous”, Virpi Jussila, projektipäällikkö, Suomen ympäristöopisto SYKLI
  - Kestävyystiedettä käytäntöön!, Paula Ratava, ympäristökasvattaja ja projektityöntekijä, Oulun kaupunki
  - Luontoa toimintaan, Mervi Angeria Lapin ammattikorkeakoulu ja Outi Hedemäki Meriva säätiö, Kemi (paja on ulkona, varaa säänmukaiset varusteet)
  - Circula-peli, kiertotalous, yrittäjyys, kestävä kehitys, Aura Piha, SYKLI (HUOM! 2h)
  - Ilmastonmuutoksen vaikutukset pohjoisella ja arktisella alueella, Inkeri Markkula, tutkija, Arktinen globaali muutos, Arktinen keskus, Lapin yliopisto
  - ESD practises in Baltic Sea Project (BSP), Gedy Siimenson, International relations coordinator, Tartu Environmental Education Foundation
- 11.00–11.15** Kahvihetki ja virkistyshetki sekä siirtyminen seuraavaan pajaan
- 11.15–12.15 Toiminnallista tekemistä ja pajoja (mahdollisuus 10 tilaan, tuokioita pidetään ensisijaisesti ulkona), osin samat pajat kuin toisena päivänä**
- Luontoa toimintaan, Mervi Angeria Lapin ammattikorkeakoulu ja Outi Hedemäki Meriva säätiö, Kemi (paja on ulkona, varaa säänmukaiset varusteet)
  - Kestävyystiedettä käytäntöön!, Paula Ratava, ympäristökasvattaja ja projektityöntekijä, Oulun kaupunki
  - Hevostellen, hevonen ja luonto liikuttaa, Erja Mattila, Ypäjän hevosopisto, Hippolis, hevosalan osaamiskeskus ry
  - Ilmastonmuutoksen vaikutukset pohjoisella ja arktisella alueella, Inkeri Markkula, Tutkija, Arktinen globaali muutos, Arktinen keskus, Lapin yliopisto
Alakoululaisten jäteneuvonta Perämeren Jätehuollon toimialueella, Anu Davidila, 4H-toiminnanjohtaja
- 12.15–13.00** Päätöspuheenvuoro: Kasvatus palavassa talossa, Erikoistutkija, FT Tomi Kiilakoski
Nuorten näkökulmaa aiheeseen, Lassi Huttunen ja Ali Ylikoski, opiskelijat, Oulun normaalikoulun lukio
- Päivien puheenjohtajan kiitokset, Seppo Saloranta, kestävä kehityksen asiantuntija
- 13.00–14.00** Lounas (omakustanteinen)
- 14.00** **Kiitos ja hyvää kotimatkaa! Bussi lähtee kohti Oulua n. klo 14.15!**
Seuraavat ympäristökasvatuspäivät yhdistetään 9.–11.6.2020 Ulos-Ut-Out! -ulkona oppimisen suurtahtumaan Nurmeksessa. Lämpimästi tervetuloa! Tapahtumaan järjestetään yhteisbussikuljetus.

PAJOJEN KUVAUKSET

KEKE ULKOLUOKASSA -työpaja

Ahdistaako ilmastonmuutos? Ovatko kiertotalous ja kierrätys sama asia? Miten näitä voi opettaa toiminnallisesti? Kiertotalous ja ilmastonmuutos ovat laajoja käsitteitä, joita lasten ja nuorten on hankala ymmärtää. Koulutuksessa saat konkreettisia vinkkejä vaikeiden ympäristöasioiden käsittelyyn. Kaikki tehtävät tehdään toiminnallisesti ulkona liikkuen. Muutetaan yhdessä negatiiviset ilmastonmuutos -aiheiset otsikot ja lievitetään ahdistusta!

Vetäjä: Virpi Jussila, projektipäällikkö, luonto- ja ympäristökasvatus, Suomen ympäristöopisto SYKLI

Kestävyystiedettä käytäntöön! (ulkona)

Miten nuori saadaan kokemaan kestävä kehitys ja Agenda2030-tavoitteet merkityksellisiksi omassa elämässään? Kuinka sekä opiskelija että opettaja voivat oppia osallistavalla ja vaikuttavalla tavalla? Tule tutustumaan Kestävyystieteen teemakurssiin, jota pilotoitiin edellisluokuvuonna Oulun lukioissa. Toiminnallisessa työpajassa kokeillaan kurssin alkutapaamisten avoriihiharjoituksia itse sekä käydään läpi kurssin aloittamisen vaihtoehtoja omalla koulullasi. Saat mukaasi linkit materiaalipankkiin. Kurssia voi soveltaa kaiken ikäisille.

Vetäjä: Paula Ratava, ympäristökasvattaja ja projektityöntekijä, Oulun kaupunki

Luontoa toimintaan!

Työpajassa tutustutaan luontoperustaisiin menetelmiin ja luonnon elvyttävyyden tavoitteelliseen ja vaikuttavaan hyödyntämiseen toiminnan ja yhteisön avulla. Työpaja tarjoaa käytännön työkaluja opetus-, kasvatus- ja nuorisotyöhön, joissa on tarpeen tukea esimerkiksi ryhmäytymistä, vuorovaikutusta ja osallisuutta, selkiyttää tavoitteita sekä virkistää ja rauhoittaa.

Vetäjät: Outi Hedemäki Meriva säätiö, Kemi ja Mervi Angeria, Lapin ammattikorkeakoulu

CIRCULA – kiertotalous- ja yrittäjyyspeli (kaksi pitempää pajaa molempina päivinä)

Kiertotaloudessa yritykset luovat liiketoimintaa ja yhteiskunta parantaa hyvinvointia ilman luonnonvarojen ylikulutusta. Syklin ja Nuori yrittäjyyden kehittämässä pelillisessä työpajassa kiertotalouteen tutustutaan erityisesti yritysten ja liiketoiminnan näkökulmasta, mutta voit hyvin soveltaa oppimaasi myös kuluttamiseen ja ympäristökasvatukseen.

Työpajassa pelataan Circula-peliä ja tutustutaan peliaineistoon. Pelin aikana haetaan yritysideoita, jotka eivät perustu raaka-aineiden kuluttamiseen, vaan niiden säästämiseen ja hyödyntämiseen kekseliäästi. Peliä voi käyttää etenkin lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa, mutta myös peruskoulun yläluokilla. Työpaja on kehitetty Sitran rahoituksella.

Vetäjä: Aura Piha, Projektiasiantuntija, Digikädenjälki-hanke, Suomen ympäristöopisto SYKLI

ESD practises in Baltic Sea Project (BSP), circular economy and entrepreneurship based on Tartu Nature House experience

During the session the participants will learn about good ESD practises in Baltic Sea Project (BSP) which a pilot school network that started in 1989 in Finland within the UNESCO Associated Schools Network. In addition, good practises from Tartu Environmental Education Centre in Estonia will be shared regarding methods for ESD, circular economy examples and developing entrepreneurship among hobby school students. In addition, practical sheets for nature watch programmes are available to take along and some hands-on demonstrations will be done. The groups preferred size: 20

Presenter: Gedy Siimenson, International relations coordinator, Tartu Environmental Education Foundation

Hevonen liikuttaa

Joka tapauksessa paikalle tulee 1-3 ponia ja meillä on vähän vielä hakusessa, että mitä niiden kanssa tehdään. Tahtotilana olisi ”aito kohtaaminen hevosen kanssa”, mutta se riippuu nyt vähän poneista ja niiden ohjaajista = miten vuorovaikutus hevosen kanssa tapahtuu. Sen kun oivaltaa, niin ymmärtää myös miten paljon siitä voisi oppilaille ammentaa.

Vetäjä: Erja Mattila, Ypäjän hevosopisto, Hippolis, hevosalan osaamiskeskus ry

Miltä muuttuva ilmasto näyttää ja tuntuu? Lähestytään Suomessa lähivuosikymmeninä koettavaa ilmastonmuutosta, konkreettisesti, vuodenaikojen muuttuvien sääolojen kautta. Keskustellaan, ideoidaan ja kokeillaan toiminnallisia, mahdollisuuksien mukaan ulkona toteutettavia työmuotoja, jotka havainnollistavat esim. kesien hellejaksojen pidentymistä tai vaihtelevan talvisään yleistymistä ja sitä miten lämpeneminen näkyy meille läheisissä elinympäristöissä: rannikolla, metsissä ja tuntureilla. **Vetäjä:** Sirpa Rasmus, tutkija, geofyysikko, Arktinen keskus, Lapin yliopisto

Digitaalinen valmistus ja kiertotalous, Fablab VAKA-paja,

Vetäjä: Antti Mäntyniemi, Oulun yliopisto

Ilmastonmuutoksen vaikutukset pohjoisella ja arktisella alueella Havainnollistetaan toiminnallisin keinoin ilmaston lämpenemisen vaikutuksia pohjoisiin elinkeinoihin eri vuodenaikoina, sekä pohditaan ja tutkitaan perinteisen tiedon merkitystä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa arktisilla ja pohjoisilla alueilla.

Vetäjä: Inkeri Markkula, Tutkija, Arktinen globaali muutos, Arktinen keskus, Lapin yliopisto

Alakoululaisten jäteneuvonta Perämeren Jätehuollon toimialueella.

Perämeren jätehuolto tekee yhteistyötä 4H:n kanssa koululaisten jäteneuvonnan osalta. 4H-neuvojat käyvät kaikilla alakouluilla pitämässä jäteneuvontaluentoja. Pajassa esitellään alakoululaisten jäteneuvontapakettia.

Vetäjä: Anu Davidila 4H-toiminnanjohtaja

PÄIVISSÄ ESILLÄ:

- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Opetus- ja kulttuuritoimi
- Suomen ympäristöopisto SYKLI
- ”Kestävää ammattiopetusta kehittämässä, OSAO, Energiaratkaisut 2020-projekti” (esittelypiste)
  - Tervetuloa tutustumaan 3D –lasien avulla työmaaoppimisympäristöihin sekä uudelleen kierrätykseen ja lajitteluun. (”EU:n kierrätystavoitteet: Jätedirektiivissä jäsenmaat veloitetaan edistämään jätteen kierrätystä niin, että yhdyskuntajätteenä syntyvästä paperi- metalli-, muovi- ja lasijätteestä kierrätettäisiin vuonna 2020 vähintään puolet ja rakennus- ja purkujätteestä vähintään 70 prosenttia. Jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi jäsenmaat muun muassa veloitetaan laatimaan ja toimeenpanemaan tätä koskevia ohjelmia.”)
  - Tutustu myös 30 sek. mittaisiin animaatioihin aiheista: 1) uusiutuvat energianlähteet, 2) energian säästäminen talotekniikan avulla sekä 3) mitä itse voin tehdä energian säästämiseksi.
  - Esittelijät Johanna Matinmikko, Raimo Parkkila

MAJOITUS

Peräpohjolan opisto, Kivirannantie 13 – 15, 95410 TORNIO

28 kpl 2 hengen huonetta, 80 €/yö/huone riippumatta onko majoittujia 1 vai 2 sis. aamiaisen

Park Hotelli, Itäranta 4, 95400 Tornio

- 116€/huone/yö 1hh (10 huonetta)
- 135€/huone/yö 2 hh (15 huonetta)

Hinta sisältää majoituksen, iltasaunan, buffet aamiaisen ja WiFin.

Huonekiintiö voimassa 12.8.2019 asti ja tämän jälkeen myymättömät huoneet palautetaan yleiseen myyntiin.

Asiakkaat varaavat huoneet itse suoraan hotellista: puh. +358 40 358 33 00 tai info@phtornio.fi
Varattaessa mainitaan tunnus "AVI", tunnusta käyttämällä varaaja saa myös paikoituksen veloituksetta majoituksensa ajaksi.

Hotel Mustaparta, Hallituskatu 6, 95400 Tornio

Standard

- 109,00 €/yö 1 hh
- 129,00 €/yö 2 hh (21 huonetta)

Superior

- 129,00 €/yö 1 hh
- 149,00 €/yö 2 hh . (1 huone)

Junior-suite

- 139,00 €/yö 1 hh
- 169,00 €/yö 2 hh (2 huonetta)

Saunallinen suite

- 159,00 €/yö 1 hh
- 189,00 €/yö 2 hh (11 huonetta, Grand Hotellin puolella)

Kiintiövaraus 15 huoneelle ja kiintiö on voimassa 12.8.2019 asti.

Hotelli Olof, Hallituskatu 16, 95400 Tornio

- 116 €/yö 1 hh (1 kpl)
- 131 €/yö 2hh (17 kpl) (osaan mahdollista + 2 hlö lisävuode lisävuodehinta 27 €)
- 135 €/yö 4 hh juniorsviitti (2 kpl) (2 kpl lisävuoteilla, lisävuodehinta 27 €)
- 135 €/yö 2 hh juniorsviitti (2 kpl)

Juniorisviiteistämme löytyy makuuhuone+olohuone tilat sekä keittiö. Osasta juniorisviiteistä löytyy 2 hengen parisängyn lisäksi 2 hengen levitettävä vuodesohva, joten saadaan myös 4 henkeä mahtumaan juniorisviittiin.

Myös osaan 2 hengen huoneista saadaan tehtyä +2hengelle lisävuoteet. 1 lisävuode on 27€ per huone. Voin laittaa teille ylös 15x2hlö-, 1x1hlö-, 2x4hlö norm. huonetta + 3x2hlö-, 8x4hlö juniorisviittiä.

Varauksenne on voimassa 15.8.2019 asti.